

Drept civil

Drepturile reale principale

Editia 3

- revizuită și adăugită -

Răspuns pentru oameni și cărți	224
H ... Secțiunea 2-a. Dreptul	224
... patrimonial 229	

Cuprins

Prefață la ediția a II-a.....	XI
Noul vechi Cod civil	XIII
Abrevieri.....	XVII
PARTEA I. PREMISE CONCEPTUALE.....	1
Capitolul I. Patrimoniul.....	3
Secțiunea 1. Introducere.....	3
Secțiunea a 2-a. Noțiunea juridică de patrimoniu	4
§1. Considerații preliminare	4
§2. Elementele definitorii ale noțiunii juridice de patrimoniu.....	6
§3. Prerogativele puterii juridice asupra patrimoniului	19
§4. Modalitățile juridice ale patrimoniului	20
Secțiunea a 3-a. Funcțiile patrimoniului	21
§1. Considerații introductive	21
§2. Subrogația reală generală (subrogația reală universală și subrogația reală cu titlu universal).....	22
§3. Garanția comună a creditorilor	26
§4. Transmisiunea universală și transmisiunea cu titlu universal.....	29
Capitolul II. Clasificarea drepturilor patrimoniale.....	31
Secțiunea 1. Drepturile reale și drepturile de creață.....	31
Secțiunea a 2-a. Drepturi patrimoniale atipice	37
§1. Considerații prealabile	37
§2. Obligațiile reale	38
§3. Drepturile reale asupra bunurilor incorporale.....	44
§4. Drepturile potestative patrimoniale	48
Secțiunea a 3-a. Clasificarea drepturilor reale	50
Capitolul III. Posesia ca stare de fapt protejată juridic	53
Secțiunea 1. Noțiunea posesiei ca stare de fapt.....	53
§1. Reglementarea posesiei ca stare de fapt în Codul civil român	53
§2. Elementele definitorii ale noțiunii de posesie ca stare de fapt.....	55
Secțiunea a 2-a. Dovada, dobândirea și pierderea posesiei	63
§1. Dovada posesiei.....	63
§2. Dobândirea posesiei.....	64
§3. Pierderea posesiei	65
Secțiunea a 3-a. Calitățile și viciile posesiei	67
Secțiunea a 4-a. Intervertirea precarității în posesie.....	73
§1. Noțiunile de precaritate și de intervertire a precarității în posesie.....	73
§2. Cazurile de intervertire a precarității în posesie	75
Secțiunea a 5-a. Protecția juridică a posesiei	78

Respect pentru	§1. Acțiunile posesorii	78
	§2. Luarea măsurilor pentru conservarea bunului posedat	83
	Sectiunea a 6-a. Efectele juridice ale posesiei.....	84
	§1. Calitățile posesiei și efectele juridice ale acesteia	84
	§2. Prezumția de proprietate	84
	§3. Dobândirea fructelor ca efect al posesiei de bună-credință	86
PARTEA A II-A. TIPOLOGIA DREPTURILOR REALE PRINCIPALE	91	
Capitolul I. Diferite perspective asupra dreptului de proprietate.....	93	
Capitolul II. Dreptul de proprietate privată	99	
Sectiunea 1. Definirea dreptului de proprietate privată	99	
Sectiunea a 2-a. Conținutul juridic al dreptului de proprietate privată.....	100	
Sectiunea a 3-a. Caracterele juridice ale dreptului de proprietate privată ..	123	
Capitolul III. Limitele exercitării dreptului de proprietate privată	129	
Sectiunea 1. Considerații generale și clasificare	129	
Sectiunea a 2-a. Limite materiale ale exercitării dreptului de proprietate privată	131	
Sectiunea a 3-a. Limite legale stabilite în interes privat, în materie imobiliară, în cadrul raporturilor de vecinătate	135	
Sectiunea a 4-a. Limite judiciare stabilite în interes privat, în materie imobiliară, în cadrul raporturilor de vecinătate	147	
Sectiunea a 5-a. Limite voluntare stabilite în interes privat, în materie imobiliară, în cadrul raporturilor de vecinătate	151	
Capitolul IV. Regimul juridic al terenurilor și al construcțiilor proprietate privată.....	152	
Sectiunea 1. Regimul juridic al terenurilor proprietate privată	152	
Sectiunea a 2-a. Limite ale exercitării dreptului de proprietate privată asupra construcțiilor	158	
Capitolul V. Rechiziția, exproprierea și confiscarea	164	
Sectiunea 1. Rechiziția, limită a exercitării dreptului de proprietate privată	164	
Sectiunea a 2-a. Exproprierea	165	
§1. Sediul materiei, principii, obiectul, natura juridică și definirea exproprierii	165	
§2. Procedura exproprierii	173	
§3. Efectele juridice ale exproprierii	180	
Sectiunea a 3-a. Confiscarea	190	
Capitolul VI. Dreptul de proprietate publică.....	191	
Sectiunea 1. Bunurile domeniale și dreptul de proprietate publică	191	
Sectiunea a 2-a. Exercitarea dreptului de proprietate publică	206	
Sectiunea a 3-a. Dobândirea și încetarea dreptului de proprietate publică	221	

Capitolul VII. Dezmembrămintele dreptului de proprietate privată 224

Secțiunea 1. Considerații generale	224
Secțiunea a 2-a. Dreptul de uzufruct	229
§1. Noțiunea, caracterele juridice, obiectul și dobândirea dreptului de uzufruct.....	229
§2. Drepturile și obligațiile uzufructuarului și ale nudului proprietar ...	235
§3. Stingerea uzufructului.....	243
Secțiunea a 3-a. Dreptul de uz și dreptul de abitație	244
Secțiunea a 4-a. Dreptul de servitute.....	246
§1. Noțiunea dreptului de servitute	246
§2. Nașterea, exercitarea și stingerea dreptului de servitute.....	253
Secțiunea a 5-a. Dreptul de superficie.....	259

PARTEA A III-A. DINAMICA DREPTURILOR REALE PRINCIPALE 269**Titlul I. Modalitățile juridice ale drepturilor reale principale..... 271****Capitolul I. Noțiunea de modalitate a drepturilor reale principale****Capitolul II. Proprietatea condițională..... 273****Capitolul III. Proprietatea comună..... 277**

Secțiunea 1. Noțiune și cazuri	277
Secțiunea a 2-a. Dreptul de proprietate comună pe cote-părți. Caracterizare generală și cazuri	278
Secțiunea a 3-a. Dreptul de proprietate comună pe cote-părți obișnuită ...	281
Secțiunea a 4-a. Proprietatea periodică	304
Secțiunea a 5-a. Coproprietatea forțată	310
Secțiunea a 6-a. Dreptul de proprietate comună în devălmăsie	319

Titlul II. Moduri de dobândire a drepturilor reale principale..... 323**Capitolul I. Introducere****Capitolul II. Hotărârea judecătorească, ocupățiunea și tradițiunea..... 324**

Secțiunea 1. Hotărârea judecătorească	324
Secțiunea a 2-a. Ocupățiunea	326
Secțiunea a 3-a. Tradițiunea	332

Capitolul III. Accesiunea

Secțiunea 1. Sensurile accesioni	334
Secțiunea a 2-a. Tipologia accesioni ca alipire a două lucruri sau ca încorporare a lucrului accesoriu în lucrul principal	337
Secțiunea a 3-a. Accesiunea imobiliară artificială	339
Secțiunea a 4-a. Accesiunea imobiliară naturală.....	355
Secțiunea a 5-a. Accesiunea mobiliară.....	360

Capitolul IV. Uzucapiunea..... 361

Secțiunea 1. Noțiunea de uzucapiune.....	361
Secțiunea a 2-a. Uzucapiunea în reglementarea Codului civil din 1864....	368

§1. Aspecte generale.....	368
Respect pentru	
§2. Uzucapiunea de la zece la douăzeci de ani.....	371
§3. Cursul prescripției achizitive. Începutul și împlinirea prescripției achizitive.....	377
§4. Cursul prescripției achizitive. Joncțiunea posesiilor.....	378
§5. Cursul prescripției achizitive. Suspendarea și întreruperea prescripției achizitive	381
Sectiunea a 3-a. Uzucapiunea în regimul de carte funciară din Decretul-lege nr. 115/1938	384
Sectiunea a 4-a. Uzucapiunea în Codul civil actual	388
§1. Domeniul de aplicatie. Tipologia uzucapiunii.....	388
§2. Uzucapiunea imobiliară extratabulară și uzucapiunea imobiliară tabulară	389
§3. Uzucapiunea mobiliară	396
Capitolul V. Posesia de bună-credință asupra bunurilor mobile	397
Sectiunea 1. Aspecte introductive	397
Sectiunea a 2-a. Ipoteza prevăzută în art. 937 alin. (1) C.civ. [art. 1909 alin. (1) C.civ. din 1864]	402
Sectiunea a 3-a. Ipoteza prevăzută în art. 937 alin. (2) C.civ. [art. 1909 alin. (2) C.civ. din 1864]	409
Sectiunea a 4-a. Revendicarea bunurilor mobile în ipoteze speciale	415
Capitolul VI. Proprietatea aparentă	417
Titul III. Publicitatea imobiliară și apărarea drepturilor reale principale.....	433
Capitolul I. Publicitatea imobiliară.....	433
Sectiunea 1. Considerații introductive	433
Sectiunea a 2-a. Sistemul de publicitate imobiliară reglementat în Codul civil în vigoare și în Legea nr. 7/1996	441
§1. Intrarea în vigoare și punerea în aplicare a noului sistem de publicitate	441
§2. Regimul juridic general al cadastrului și al publicității imobiliare. Cadrul instituțional al activităților cadastrale și de publicitate imobiliară.....	443
§3. Cărțile funciare	448
§4. Înscrierile în cartea funciară	462
§5. Acțiunile de carte funciară	465
Capitolul II. Apărarea drepturilor reale principale.....	471
Sectiunea 1. Considerații generale	471
Sectiunea a 2-a. Apărarea dreptului de proprietate privată. Acțiunea în revendicare	474
§1. Acțiunea în revendicare întemeiată pe dreptul de proprietate privată. Aspecte generale.....	474
§2. Acțiunea în revendicare imobiliară.....	477

§3. Corelația dintre acțiunea în revendicare imobiliară și acțiunile de apărare a dreptului de proprietate imobiliară prevăzute în legi speciale	485
§4. Acțiunea în revendicare mobiliară.....	498
§5. Efectele admiterii acțiunii în revendicare	498
Secțiunea a 3-a. Apărarea dreptului de proprietate privată.	
Acțiunea negatorie și acțiunea în granițuire	502
§1. Acțiunea negatorie.....	502
§2. Acțiunea în granițuire	502
Secțiunea a 4-a. Apărarea dezmembrămintelor dreptului de proprietate privată prin acțiunea confesorie	504
Secțiunea a 5-a. Apărarea dreptului de proprietate publică și a drepturilor reale principale întemeiate pe acesta	506
§1. Acțiunea în revendicare întemeiată pe dreptul de proprietate publică ..	506
§2. Apărarea drepturilor reale principale întemeiate pe dreptul de proprietate publică	507
Bibliografie	509
Tabla analitică de materii	529

acțiuni și legea specială

In plus, prin Legea nr. 71/2011 au fost introduse norme tranzitorii, inclusiv cu privire la materia drepturilor reale principale. Ele sunt integrate, în mod specific, în aplicările privind diferitele reglementări din această materie. Prin aceeași lege au fost modificate unele dispoziții din Noul Cod civil și din legile speciale care nu se potrăgădui cu drepturile reale principale. Desigur, aceste modificări nu puteau fi ignorante.

Mai mult, prin O.U.G. nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare urmărită în vigoare a Legii nr. 287/2000 privind Codul civil, precum și prin Legea nr. 60/2012 pentru aprobatarea acestei ordonanțe de urgență au fost modificate unele prevederi din Legea nr. 71/2011, precum și art. 658 din Codul civil. Si din acest punct de vedere, cursul a fost actualizat.

Nu în ultimul rând, s-a tîrnat seama de adoptarea unor reglementări noi și de modificarea altora măzi vechi, pînă la data de 1 mai 2013, în măsură în care ele au incidență în materia drepturilor reale principale.

Capitolul I

Patrimoniul

Secțiunea 1. Introducere

1. Scurt istoric al națiunii juridice de patrimoniu. A. *Teoria personalistă a patrimoniului*. În dreptul francez modern, noțiunea de patrimoniu a fost consacrată în Codul Napoleon. Redactorii acestui cod nu au fost însă preocupați să defina și noțiunea juridică de patrimoniu. Textele și, mai ales, principiile acestui cod au permis, după mai bine de o jumătate de secol, dezvoltarea și elaborarea teoriei personaliste a patrimoniului.

PARTEA I PREMISE CONCEPTUALE

În cadrul teoriei personaliste, patrimoniul este considerat ca fiind o persoană fizică și morală care poate avea un patrimoniu propriu și poate să aibă sau nu patrimoniu, chiar dacă ea nu posedă în prezent niciun bun; că o persoană nu poate avea decât un singur patrimoniu în sensul propriu și curântului¹. Aceasta este, într-o formulare rămasă celebră, esența teoriei personaliste a patrimoniului. Legătura dintre persoană și patrimoniu nu mai este doar implicită. Ea devine explicită, mai mult, definitorie și fundaționată, în acasă teorie personalistă, ideea indivizibilității patrimoniului.

B. *Patrimoniu-scop*. Teoria această legătură a fost considerată, la un moment dat, o piedică în calea evoluțiilor răstăi comerciale. A apărut astfel, mai ales în societatea germană de drept civil, tendința depersonalizării patrimoniului. Teoria patrimoniului de afecțiune sau a patrimoniului scop (*Zweckvermögen*) este rezultatul acestei tendințe². Această teorie a culminat, în ipoteza fundațiilor, cu recunoașterea existenței unui patrimoniu fără o persoană de la care să emane³.

C. *Teoria modernă a patrimoniului*. Compatibilitatea dintre teoria personalistă a patrimoniului și teoria patrimoniului de afecțiune a devenit posibilă pe măsură ce subiectele colective de drept au fost recunoscute, în forme multiple, nu numai în dreptul public, ci și în dreptul privat. Pe lângă stat, comunități locale, instituții publice, au apărut, ca subiecte colective de drept, societățile comerciale, anonime sau

¹ Pentru accesație ușoară, a se vedea C. Aubry & Rég., *Cours de droit civil français*, tome 6e, Cesse, Marchel et Billard, Imprimeur-Librairie, Paris, 1873, p.229-260.

² Ibid., p. 231.

³ Această teorie, concepută de juristul german și înz. J. Becker și preluată apoi în Franță, prin intermediul lui Beaufort, nu mai legă unitatea patrimoniului de persoana titularului său, ci de scopul căruia îl este stăcăzit patrimoniul. Ideea de cipărușnic devine astfel definitoare pentru patrimoniul.

⁴ În legătură cu această ipoteză, a se vedea L. Jaffrelot, *Cours de droit civil positif français*, tome premier, 7me édition, Recueil Sirey, Paris, 1918, p.178. În legătură cu o ipoteză ascuțindătoare, dar care nu este analizată în mod expres în perspectiva patrimoniului fără titular, a se vedea G. Moffat, *Trust Law. Text and Materials*, fourth edition, Cambridge University Press, 2008, partim. Pentru ipoteza fiduciiei care este o masă patrimonială, dar nu un patrimoniu fără titular, a se vedea *infra*, nr. 6, lit. D, c), p.v.

Capitolul I Patrimoniul

Secțiunea 1. Introducere

1. Scurt istoric al noțiunii juridice de patrimoniu. *A. Teoria personalistă a patrimoniului.* În dreptul francez modern, noțiunea de patrimoniu a fost consacrată în Codul Napoleon. Redactorii acestui cod nu au fost însă preoccupați să definească noțiunea juridică de patrimoniu. Textele și, mai ales, principiile acestui cod au permis, după mai bine de o jumătate de secol de aplicare practică, elaborarea teoriei personaliste a patrimoniului¹. „Patrimoniul, fiind o emanăție a personalității și expresia forței juridice cu care o persoană este investită ca atare, rezultă: că numai persoanele fizice și morale pot avea un patrimoniu; că orice persoană are cu necesitate un patrimoniu, chiar dacă ea nu posedă în prezent niciun bun; că o persoană nu poate avea decât un singur patrimoniu în sensul propriu al cuvântului”². Aceasta este, într-o formulare rămasă celebră, esența teoriei personaliste a patrimoniului. Legătura dintre persoană și patrimoniu nu mai este doar implicită. Ea devine explicită, mai mult, definitorie și fundamentală, în această teorie personalistă, ideea indivizibilității patrimoniului.

B. Patrimoniul-scop. Tocmai această legătură a fost considerată, la un moment dat, o piedică în calea evoluțiilor vieții comerciale. A apărut astfel, mai ales în școala germană de drept civil, tendința depersonalizării patrimoniului. Teoria patrimoniului de afectație sau a patrimoniului-scop (*Zweckvermögen*) este rezultatul acestei tendințe³. Această teorie a culminat, în ipoteza fundațiilor, cu recunoașterea existenței unui patrimoniu fără o persoană de la care să emane⁴.

C. Teoria modernă a patrimoniului. Compatibilitatea dintre teoria personalistă a patrimoniului și teoria patrimoniului de afectație a devenit posibilă pe măsură ce subiectele colective de drept au fost recunoscute, în forme multiple, nu numai în dreptul public, ci și în dreptul privat. Pe lângă stat, comunități locale, instituții publice, au apărut, ca subiecte colective de drept, societățile comerciale, anonime sau

¹ Pentru această teorie, a se vedea C. Aubry, C. Rau, *Cours de droit civil français*, tome 6ème, Cosse, Marchal et Billard, Imprimeurs-Éditeurs, Paris, 1873, p. 229-260.

² Idem, p. 231.

³ Această teorie, concepută de juristii germani Brinz și Bekker și preluată apoi în Franța, prin intermediul lui Saleilles, nu mai leagă unitatea patrimoniului de persoana titularului său, ci de scopul căruia îi este afectat patrimoniul. Ideea de afectație devine astfel definitorie pentru patrimoniu.

⁴ În legătură cu această ipoteză, a se vedea L. Josserand, *Cours de droit civil positif français*, tome premier, 3ème édition, Recueil Sirey, Paris, 1938, p. 378. În legătură cu o ipoteză asemănătoare, dar care nu este analizată în mod expres din perspectiva patrimoniului fără titular, a se vedea G. Moffat, *Trusts Law. Text and Materials*, fourth edition, Cambridge University Press, 2008, *passim*. Pentru ipoteza fiduciei, care este o masă patrimonială, iar nu un patrimoniu fără titular, a se vedea *infra*, nr. 6, lit. D, c), (vi).

cu răspundere limitată, precum și diferite asociații și fundații fără scop lucrativ. Ca și persoana fizică, persoana juridică (persoana morală) este titulară a unui patrimoniu propriu. Nu a mai fost necesar să se multiplice patrimoniul unei persoane fizice prin intermediul ideii de afectație, cât timp persoana fizică respectivă se putea asocia, într-un fel sau altul, pentru a întemeia o persoană morală cu un patrimoniu distinct. Mai mult, s-a recunoscut, chiar în dreptul francez, posibilitatea înființării unei societăți comerciale cu răspundere limitată de către o singură persoană⁵.

Ca urmare, ideea de afectație a încetat să mai submineze legătura indisolubilă dintre patrimoniul și persoana fizică sau juridică, devenind temeiul recunoașterii divizibilității patrimoniului în mai multe mase de bunuri cu regimuri juridice distincte.

Așadar, după o îndelungată evoluție, noțiunea juridică de patrimoniu rămâne legată de ideea de persoană, care explică unitatea sa, fără a mai exclude însă ideea de divizare și de afectație, dar numai în cazurile prevăzute de lege. Această restricție este necesară pentru a împiedica depersonalizarea patrimoniului pe o cale ocolită, printr-un exces de divizări și afectațuni.

Ca și în dreptul roman, patrimoniul rămâne al nostru (*nostrum patrimonium*), chiar dacă el este divizat în mai multe mase de drepturi și obligații pecuniară⁶, fiecare cu un regim juridic distinct.

Secțiunea a 2-a. Noțiunea juridică de patrimoniu

§1. Considerații preliminare

2. Noțiunea de patrimoniu în Codul civil din 1864 și în Codul civil actual.

A. Utilizarea noțiunii de patrimoniu în Codul civil din 1864. Noțiunea de patrimoniu era utilizată în mai multe texte din Codul civil din 1864. În Codul civil din 1864, în art. 781, era menționată „separația patrimoniului defuncțului de acela al eredelui”, iar în art. 784 se preciza: „Creditorii eredelui nu pot cere separația patri-moniilor în contra creditorilor succesiunii”. Art. 1743 C.civ. din 1864 reia aceeași noțiune, tot în legătură cu separația patrimoniilor.

Legile civile speciale recurg la noțiunea de patrimoniu fie în legătură cu persoana juridică în general, fie în legătură cu societățile comerciale. Astfel, patrimoniul este un element constitutiv al persoanei juridice și poate fi împărțit în cazul divizării acesteia.

Până la intrarea în vigoare a Codului civil actual, deși era frecvent folosită în normele juridice civile, noțiunea de patrimoniu nu a avut o definiție legală generală. Totuși, fără a face expres referire la noțiunea de patrimoniu, art. 1718 C.civ. din 1864 se apropia, prin conținutul său, de o astfel de definiție. Conform acestui text, „oricine este obligat personal este ținut de a îndeplini îndatoririle sale cu toate bunurile sale, mobile și imobile, prezente și viitoare”. *Îndatoririle, bunurile mobile și imobile, prezente și viitoare* constituie tocmai conținutul patrimoniului ca noțiune juridică.

⁵ În acest sens, a se vedea *Al. Weill, F. Terré, Ph. Simler, Droit civil. Les biens, 3ème édition, Dalloz, Paris, 1985*, p. 14.

⁶ Termenul *pecuniar* este folosit, aici și în continuare, cu sensul de „evaluabil în bani”, iar nu cu sensul de „având ca obiect o sumă de bani”.

B. Reglementarea noțiunii de patrimoniu în Codul civil. Noțiunea de patrimoniu este definită în mod explicit în art. 31 alin. (1) C.civ.: „Orice persoană fizică sau persoană juridică este titulară a unui patrimoniu care include toate drepturile și datorile ce pot fi evaluate în bani și apartin acesteia”. În alin. (2) și (3) se adaugă: „(2) Acesta poate face obiectul unei diviziuni sau unei afectații numai în cazurile și condițiile prevăzute de lege.

(3) Patrimoniile de afectație sunt masele patrimoniale fiduciare, constituite potrivit dispozițiilor Titlului IV al Cărții a III-a, cele afectate exercitării unei profesii autorizate, precum și alte patrimoni determinate potrivit legii”.

Conform art. 32 C.civ.: „(1) În caz de diviziune sau afectație, transferul drepturilor și obligațiilor dintr-o masă patrimonială în alta, în cadrul același patrimoniu, se face cu respectarea condițiilor prevăzute de lege și fără a prejudicia drepturile creditorilor asupra fiecărei mase patrimoniale.

(2) În toate cazurile prevăzute la alin. (1), transferul drepturilor și obligațiilor dintr-o masă patrimonială în alta nu constituie o înstrăinare”.

În plus, în art. 33 C.civ. se precizează: „(1) Constituirea masei patrimoniale afectate exercitării în mod individual a unei profesii autorizate se stabilește prin actul încheiat de titular, cu respectarea condițiilor de formă și de publicitate prevăzute de lege.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în cazul măririi sau micșorării patrimoniului profesional individual.

(3) Lichidarea patrimoniului se face în conformitate cu dispozițiile art. 1941-1948, dacă prin lege nu se dispune altfel”.

În strânsă legătură cu noțiunea de patrimoniu, în art. 2324 alin. (3) și (4) C.civ. se menționează: „(3) Creditorii ale căror creație s-au născut în legătură cu o anumită diviziune a patrimoniului, autorizată de lege, trebuie să urmărească mai întâi bunurile care fac obiectul acelei mase patrimoniale. Dacă acestea nu sunt suficiente pentru satisfacerea creațelor, pot fi urmărite și alte bunuri ale debitorului.

(4) Bunurile care fac obiectul unei diviziuni a patrimoniului afectat de exercițiul unei profesii autorizate de lege pot fi urmărite numai de creditorii ale căror creație s-au născut în legătură cu profesia respectivă. Acești creditori nu vor putea urmări celealte bunuri ale debitorului”.

Din simpla citare a acestor texte rezultă că, spre deosebire de Codul civil din 1864, Codul civil în vigoare conține o reglementare cu caracter general a noțiunii de patrimoniu. Din aceste texte rezultă că ele conțin atât elemente de continuitate, cât și elemente de reformă în raport cu situația anterioară intrării în vigoare a actualului Cod civil. Dar chiar și atunci când este vorba de elemente de continuitate, este de observat că ele nu se raportează, decât în mică măsură, la texte existente în Codul civil din 1864. Într-adevăr, atât legiuitorul român de la 1864, cât și legiuitorul francez de la 1804 nu au fost preocupați de o anumită teorie cu privire la patrimoniu. Textele din cele două coduri care cuprind termenul *patrimoniu* au permis însă doctrinei să elaboreze ulterior, cum am văzut, diverse teorii asupra patrimoniului. Din această perspectivă, Codul civil adoptat în anul 2009 și intrat în vigoare la data de 1 octombrie 2011 cuprinde texte mult mai elaborate despre patrimoniu, în care regăsim elemente de continuitate în raport cu aşa-numita *teorie modernă a patrimoniului*, dar și elemente reformatoare, mai ales în legătură cu aşa-numitul *patrimoniul de afectație*.